

злочинця, а також іншу інформацію карного характеру. Зокрема обмін інформацією про вирoki, винесених у відношенні громадян іншої країни. Як правило обмін такого роду інформацією відбувається раз у рік.

Гаджиева Д.В.

Національний університет «Одеська юридична академія»

СПОСОБИ ЗАХИСТУ СВОБОДИ СЛОВА МІЖНАРОДНИМИ НЕУРЯДОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

У сучасних демократичних державах визнається і законодавчо закріплюється право людини на свободу слова. Серед політичних прав і свобод громадян свобода слова займає особливе місце, будучи одним з найважливіших природних прав людини. Відстоюючи ідею примата цієї фундаментальної свободи, французький просвітитель Вольтер писав: «Немає в людей ніякої свободи без свободи висловлювати свої думки».

Міжнародним правом розроблена низка стандартів, спрямованих на захист свободи слова, інформації, вираження своєї думки. В першу чергу, вони встановлені статтею 19 Загальної декларації прав людини, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конвенцією про права дитини, Європейською конвенцією про захист прав людини і основних свобод, Американською Конвенцією про права людини, Африканською Хартією про права людини і народів, інших актах присвячених правам людини, що мають міжнародний та регіональний характер. Україна на шляху до демократичної правової держави здійснює розвиток правозахисних механізмів з урахуванням міжнародно-правових стандартів і формує нормативно-правову базу, за допомогою рецепції загальноновизнаних норм і принципів міжнародного права. Крім того, процес побудови в Україні громадянського суспільства, без якого неможливе існування правової держави, приводить до постійного розширення мережі як національних громадських організацій, так і міжнародних неурядових організацій, покликаних стимулювати державу до виконання нею своїх обов'язків перед людиною. Конституційний обов'язок держави дотримувати і захищати права і свободи людини і громадянина складається в створенні умов для їхньої реалізації і механізму для їхнього захисту. Забезпечення таких умов і захист прав і свобод людини і громадянина входять у функції всіх органів державної влади й органів місцевого самоврядування. Але, крім того, варто враховувати, що нарівні з національним механізмом забезпечення прав і свобод людини, також функціонує і міжнародний механізм. Згідно ст. 9 Конституції України діючі міжнародні договори згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою України є частиною національного законодавства України, а згідно ч.3 ст.55 кожний

має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав у відповідні міжнародні судові установи й у відповідні міжнародні організації, членом або учасником яких є Україна. У зв'язку з цим підвищується значення міжнародно-правових способів захисту прав громадян, здійснюваних міжнародними організаціями.

Актуальність обраної тематики обумовлена саме зростаючою роллю міжнародних неурядових організацій у міжнародно-правовому механізмі захисту свободи слова.

Кількість міжнародних неурядових організацій, що створюються як результат реалізації права на об'єднання, збільшується з кожним днем, через що дослідити та описати роботу всіх діяльностей всіх таких організації неможливо. Для прикладу були обрані такі організації, як IFEX, Артикуль 19, Всесвітній комітет зі свободи друку і Міжнародний комітет захисту журналістів, оскільки ці організації є найбільш відомим прикладом того, як повинна працювати ефективна міжнародна організація, яка покликана захищати свободу слова. Ці організації існують вже не перший десяток років і встигли закріпити за собою роль активних учасників міжнародно-правових відносин і діючих інструментів у механізмі захисту прав і свобод людини. Разом з тим, існує значне число інших, не менш відомих міжнародних неурядових організацій, але з регіональним, субрегіональним або локальним статусом. Однак такі МНО найчастіше діють у рамках більш великих глобальних організацій, таких як IFEX або ВКСД, членами яких можуть бути громадські об'єднання. Виходячи з цього, у рамках даного дослідження більш обґрунтованою була характеристика саме великих міжнародних неурядових організацій із захисту свободи слова.

Покликання таких організацій не тільки виступати з просвітницькою діяльністю, але бути посередником у випадках виникнення конфліктів між індивідом або суспільними групами і державою. Способи захисту свободи слова, застосовувані згаданими організаціями, знаходять вираження в різних формах ведення соціального діалогу, проведенні акцій і кампаній, наданні юридичної допомоги, і носять схожий характер. Через це автором була зроблена спроба згрупувати всі способи захисту свободи слова по окремих напрямках. За критерій для проведення класифікації були обрані форми активності таких міжнародних неурядових організацій, передбачені їх установчими документами. Отже, аналізуючи правозахисну роботу ряду міжнародних неурядових організацій, способи їх діяльності можна охарактеризувати за наступними напрямками: багатобічне співробітництво; моніторинги; проведення правозахисних акцій і кампаній; встановлення правових стандартів; правовий розвиток та участь у судових процесах; професійна підготовка журналістів; лобізм; адміністрування міжнародних проектів і фондів; публікації.

Що стосується взаємодії України з міжнародними неурядовими організаціями із захисту свободи слова, то весь цей процес пов'язаний з розвитком України як самостійної демократичної держави, що приковує особливо увагу міжнародного співтовариства. Найбільший резонанс, що потрає світове спів-

товариство й активізував діяльність міжнародних неурядових організацій із захисту свободи слова в Україні, зв'язаний з «касетним скандалом» і справою про убивство українського журналіста Георгія Гонгадзе. Не раз осудження і звертання на адресу українського уряду звучали з боку Міжнародного комітету захисту журналістів. На початку 2009 року активісти міжнародної організації Арктикль 19 звернулися до українського парламенту з закликом прийняти прогресивний закон про доступ до інформації. Свобода слова — це те питання, яке завжди буде очолювати список актуальних суспільних проблем. Тому для України на сьогоднішній день не настільки принципово важливо які саме організації проводять свої правозахисні кампанії усередині держави, як сам факт їхньої діяльності, оскільки це теж свідчення демократичності самої держави.

Можна зробити висновок, що з розвитком міжнародно-правового правозахисного механізму та інтенсифікацією реалізації права на свободу об'єднання, буде збільшуватися і кількість різного роду міжнародних неурядових організацій, що захищатимуть свободу слова, як одну з базисних цінностей демократії.

Gaidei Kateryna

National University «Odessa Law Academy»

THE COUNCIL OF EUROPE'S LEGAL STANDARDS IN THE AREA OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS PROTECTION

Human rights are rights and freedoms to which all humans are entitled. Every person is entitled to certain fundamental rights, simply by the fact of being human. Nowadays human rights are recognised almost all over the world. Doubtless Europe is not an exception. The human rights history began namely there. The Council of Europe, founded in 1949, is the oldest organisation working for European integration and establishment of human rights in that region. It has made and continues to make many efforts to promote human rights. This direction occupies the first place in the organization's activity. One of the main result and achievement of this activity is the concluding of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950).

The European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, known simply as the European Convention on Human Rights (ECHR), was the Council of Europe's first legal treaty to protect human rights, as well as the first international human rights treaty with enforceable mechanisms. It was inspired by the United Nations' Universal Declaration of Human Rights (1948), which was signed in Rome on November 4, 1950, and